

## Føroya Ungdómsráð

# Størsti trupulleikin er penganeyðin

Meginparturin av tí arbeiði, ið verður gjørt í ungdómsráðnum, verður gjørt ókeypis av idealistum. Ein fyrirtreyt fyri at fáa eitt vælverkandi felag, er at fáa ein løntan skrivara, sum kann standa fyri tí umsitingarlaga arbeiðinum og rakstrinum av felagnum, segði Hallstein Sigurðsson, formaður ráðsins á fundi í Klaksvík um vikuskiftið.

Tað var á heysti í 1983 at fyrireikingarnar til stovnan av einum ungdómsráði veruliga byrjaðu, og, so lógið tað kanska ljóðar, so kom initiativíð til hetta ikki frá ungdómsfelagunum sjálvum, men frá tí norðurlandska ungdómsráðnum, sum tá hevði limir í øllum norðanlondum uttan í Føroyum. Teirra ynski var, at øll tey føroysku ungdómsfeløgini skuldu taka seg saman í eitt ráð, sum soleiðis kundi umboða føroyskan ungdóm í norðurlandska ráðnum.

Umboð fyri norðurlandska ungdómsráðið høvdu fundir við einar 10 ymskar felagsskapir her heima, og allir felagsskapirnir vóru hugaðir fyri at fara undir hetta tiltak. Tað vóru eisini hesi útlendsku umboðini, sum kallaðu inn til tann fyrsta fyrireikingarfundin, har greitt var frá virkseminum hjá líknandi ráðum aðrastaðni. Lovaður var dyggur stuðul til eitt tiltikt ráð í Føroyum, bæði so og

so, og hesin fyrsti fundurin endaði við, at ein arbeiðsbólkur varð settur til fyrireikan av einum ungdómsráði.

Gjort varð eitt umfatandi arbeiði til satsv-setan, men tíðin dróg út, og við lovaða stuðlinum varð so sum so. Í mai 1984 varð so Føroya Ungdómsráð, stytt FUR, sett á stovn, og fjúrtan ungdómsfelagsskapir gjørdust limir beinanvegin. Langt var tó eftir á mál, til vit kundu fáa eitt virkandi ungdómsráð, og nógv vóru vandamálini at fáa greidd. Hóast flestu felagsskapirnir vóru ein vilja til at fáa eitt tiltikt ráð upp á beinini, so vóru ymskar meiningar um hvussu hetta skuldi skipast. Eitt av vandamálunum var um valdsbýtið, um vit kunnu kalla tað so, har smáu felagsskapirnir vóru bangnir fyri at teir stóru skuldu fáa ov stórt vald, meðan hinvegin, at teir stóru vóru bangnir fyri at teir smáu fingu ov stórt vald í mun til teirra

útbreiðslu millum ungdólk. Men øllum hesum varð ein loysn funnin á, at endiliga í juni mánaða 85 kundi tann fyrsta regluliga nevndin veljast, og kundi leggja til brots fyri at virka eftir teimum endamálsgreinum sum Føroya Ungdómsráð endiliga hevði fingið.

Sum áður nevnt, so var eitt av høvuðsendamálunum, fyri at FUR varð stovnað, at ráðið skuldi taka sær av umboðanini av føroyskum ungdómi í norðurlandskum samstarvi, og er hetta sjálvandi eitt av endamálunum í dag. Harumframt skal ráðið royna at samskipa alt ungdómsarbeiðið sum verður gjørt av fólkaraðisligum felagsskapum her á landi. FUR skal virka fyri botan av virkis-møguleikunum hjá áðurnevndu felagsskapum og skal samskipa tað arbeiði, sum felagsskapirnir hava felags, ungdóminum at frama.

Hetta eru breitt orðaðir endamálssetningar, nakað sum eisini er neyðugt fyri at ein so breitt samansettur felagsskapur skal hava nakrar møguleikar at yvirleva. Tað er latið í hendurnar hjá einum umboðsráði, samansett av einum umboði fyri hvørt limafelag og eini fimm mánna starvsstjórn, at skipa fyri virksemi ráðsins, innan fyri tær ásett

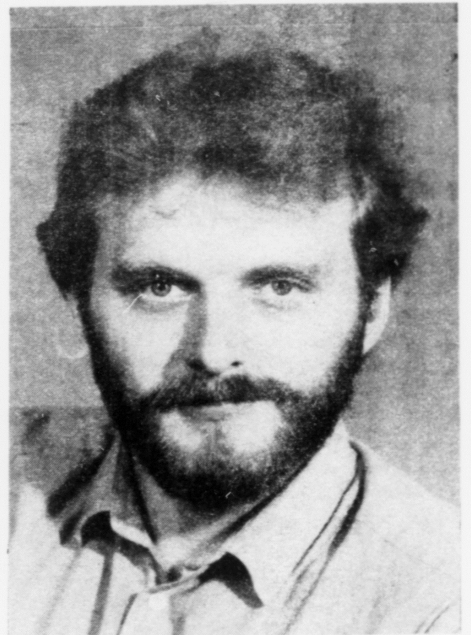
rammurnar.

Higartil hava vit lagt dent á tiltøk, sum kunnu visa fram felagsskapin, og eisini at fáa hann kendan millum manna. Føroya Ungdómsráð hevur verið umboðað á tveimum teimum seinastu Norðurlandaráðsfundunum og hava vit við hesum virksemi fingið uppbyggt neyðugar kontaktir í hinum norðanlondunum. FUR hevur eisini luttikið á nøkrum seminarum, sum norðurlandska ráðið hevur skipað fyri.

Her heima hava vit roynt at tosa við teir ymsku felagsskapirnir, um hvat teir veruliga ynskja við ráðnum, og hava vit fingið nokur góð útgangspunkt frá hesum.

Í fjør var altjóða ungdómsráð, og royndi FUR tá, út móti endanum, at skipa fyri nokrum tiltøkum. Fyrst av øllum má nevnt tann ungdómsplátan, sum varð givin út, og sum fekk rættiliga góða umtalu. Hetta var eitt stórt tiltak, sum kravdi nógvá, ómetaliga nógvá, orku, men sum vit vóna eisini fer at geva úrslit. Eitt av endamálunum við hesi útgávu var eisini at fáa til vega nakað av peningi til at reka virksemi ráðsins, og var hetta ikki nakað vit áttu frammanundan.

Eisini varð skipað fyri nokrum ungdómsdøgum í



Hallstein Sigurðsson, formaður í FUR

Norðurlandahúsinum, har teir ymsku felagsskapirnir sýndu fram nakað av tí virksemi, teir hava. Ein listaframsýning fyri ungdólk var eisini, og fekk hon rættiliga góða undirtøku. Hetta varð eitt týðandi tiltak fyri ráðið, og fyrsta tiltak har allir felagsskapirnir arbeiddu saman um eina ávísu uppgávu. Føroya Ungdómsráð byrjar so smátt eisini at umboða føroyskan ungdóm í ymskum tiltøkum her heima, og vónandi fer ráðið eisini at verða tikið við í ymskar týðandi avgerðir fyri ungdómin í framtíðini.

Eins og hjá flestu ungdómsfeløgum er størsti trupulleikin hjá FUR: PENGAR.

1. Meginparturin av tí

arbeiði, ið verður gjørt í Føroya Ungdómsráð, verður gjørt ókeypis av idealistum. Ein fyrirtreyt fyri at fáa eitt vælverkandi felag, er, at vit fáa ein løntan skrivara, sum kann standa fyri tí umsitingarlaga arbeiðinum og rakstrinum av felagnum.

2) Fyri at menna ungdómsarbeiðið her heima, er neyðugt eitt nú at skipa fyri skeiðvirksemi og øðrum tiltøkum. Eisini í gjøgnum norðurlandskt samstarv kunnu vit stímbra arbeiðið her heima, og fáa nýggja inspiration.

Spurningurin er nú: vil landið gjøgnum figgjarligan stuðul vera við til at skapa livsgrundarlag fyri føroysku ungdómsfelögini og arbeiði teirra?

## Ungdómurin er ikki so heppin at vera føddur sum fiskur

Tí tað, sum hvørki er svartkjaftur ella rækjur, er ov dyrt í rakstri, segði Hallstein Sigurðsson á fundi, sum Javnaðarflokkurin skipaði fyri í Klaksvík seinasta vikuskifti.

Sum stóðan er í dag, er neyðugt hjá nógvum ungdómkum at búa inni hjá

foreldrunum. Orsøkin er tann stóra bústaðarneyðin, sum serliga ger seg

galdandi á stórlássunum.

Hesin trupulleiki ger seg serliga galdandi fyri tey, sum standa í læru. Ein orsøk er, at tey onga inntøku hava. Men høvuðsorðsøkin er tann, at samfelagið als ikki hevur innrættað seg upp á, at ungdólk ynskja at vera sjálvstøðug, og ikki liva upp á sini foreldur. Hetta hóast tann stóra útviklingin, sum eitt nú er farin fram á útbúgvingarøkinum, og sum ger, at ungdólk á bygd mugu heimani frá fyri at fara undir eina útbúgving.

T.d. kunnu vit taka tann, sum býr á Selatrað, og sum gongur í skúla við Gøtugjógv. Kanska hann ynskir at verða búgvandi á Selatrað, hóast hann hevur langan veg til arbeiðis.

Men um hann skuldi ynskt at búa har, hann ar-

beiddi, er hetta at kalla ógjørligt. Ongin kostdeild ella kollegium er, og litlir og ongir møguleikar fyri at leiga.

Samfelagið — sum altíð hugsar um krónur og oyru, heldur eisini her, at tað kostar ov nógv at gera iløgur í ungdómin. Ungdómurin hevur tíverri ikki verið so heppin at vera føddur sum fiskur — og tað, sum hvørki er svartkjaftur ella rækjur, ella Norðurlandahús, er ov dyrt í rakstri. Á øllum øðrum økjum spara vit okkum eftir reyv, serliga, tá tað kemur til ungdómin.

Og tí noyðist tann av Selatrað at verða búgvandi hjá foreldrunum, hóast, at hann kanska ynskti tað øðrvisi.

Sum skálkaskjól fyri sparsemið verður hetta fyrirbrigdið kallað »bygda-

menning»: ungdómurin má ikki rýma av bygð.

### Ferðing

Sum eg havi nevnt, eru tað nógv ungdólk, sum skulu ferðast langan veg, tá tey eru í læru.

Kostnaðurin fyri hesa ferðing er ymskur alt eftir, hvar tú býrt. Taka vit aftur tann frá Selatrað, sum lærir við Gøtugjógv, kostar ferðingin fleiri 100 kr. um mánaðin, fyri hann enn fyri tann, sum t.d. býr í Leirvík.

Slik ferðing átti at verið ókeypis — serliga tá hugsað verður um inntøkuna hjá tí útbúgvandi. Men í minsta lagi átti tað ikki at verið dyrari fyri summi at verið í útbúgving enn fyri onnur. At hetta er órættvist, kann ein og hvør siggja.

### At seta búgv

Ein stórur trupulleiki hjá ungdólkum í dag er at seta búgv. Á hesum øki hevur samfelagið ikki fylgt við tí stóra útviklingi, sum hevur verið. Fyri at fáa nakað at búgva í, er neyðugt at fara undir tað tunga takið, tað er at byggja — ella at keypa gomul hús fyri okurspris. Og velur tú at byggja, mást tú binda teg at tungum lánum, sum tað tekur eina heila ævi at gjalda aftur.

Av tí sama verður neyðugt at spara upp í fleiri ár, aðrenn farast kann undir at seta búgv. Hesa tíð er tað neyðugt at leiga hjá øðrum. Hesum hava bústaðarhávarnir í mong ár gjørt sær dælt av — kanska sjáldan í sterri mun enn nú.

Tá tú so endiliga setir búgv, er hetta figgjarlaga